

Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan: Polonya'da tek pervaneli tayyarelerle uçup stres atacağım

Röportaj: Ömer Çakkal

YÖK'ün eski Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan, sıra dışı tarzı ve reformları ile yükseköğrenim yaşamımızda iz bıraktı. Liberal, özgürlükçü ve açık sözlü tavırları ile dikkat çeken Özcan; kontenjanları artırdı, üniversiteler arasında işbirliğine yönelik adımlar attı, başörtüsünden ötürü okul kapılarında çevrilen öğrencilerin önünü açtı, meslek liseleri ve imam hatiplere yönelik katsayı probleminin aşılmasında rol oynadı. Demeçleri zaman zaman tartışıldı. Motor üstündeki, tayyare koltuğundaki fotoğrafları ilgiyle izlendi. Geçtiğimiz yılın sonunda görevini Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya'ya devretti. O günden beri ne yapacağı merakla beklenen Özcan'ın Polonya'ya büyükelçi olarak atandığı haberi geldi. Gitmeden önce

Haziran ayında kendisiyle buluşup Türk yükseköğrenimindeki mevcut fotoğrafı konuştuk. Biraz da motor, hayvan, tayyare tutkusunu ve sağlığını...

“Şehir ve üniversite, Yale ve Oxford'un kuruluşundan beri çatışmış”

Dünyada yeni dönemdeki üniversite algısı ve işleyişi ve geçmişle farklılıkları hakkında neler söylersiniz?

Üniversite, tarihi itibarıyla birkaç farklı misyon üstlenmiştir. Başlarda tamamen bilginin bilenlerce bilmeyenlere aktarıldığı bir müessese idi. Ta eski Yunanda ve Aristo döneminde böyle idi. Hoca, öğrencilerini alır, bahçe gibi bir yerde

yeşillikler arasında bildiklerini onlara naklederdi. Bilgi alanların sayısının çok arttığı Orta Çağ sonrasında ise bilginin nakli gruplarca yapıldı. Yani bir grup öğretmen, bir grup öğrenciye bilgiyi aktarmaya başladı. Bilimin gelişmesi ile birlikte üniversiteler yalnızca bilginin aktarıldığı değil üretildiği yerler olmaya başladılar. Daha önceden bilginin üretilmesi işi tek tek fertlerin üzerinde ilerlerken kurumsal bir hüviyet kazandı.

Üniversitenin bir şehre, bir bölgeye, bir ülkeye katkıları nelerdir?

Şehir ve üniversite arasında tarih boyunca her zaman güzel ve hoş ilişkiler olmamış. İlk çağlardan beri şehir ve üniversite arasında çatışmalar çıkmıştır. Çünkü bir mekânda oturanlar; o mekâna dışardan

“Şehir ve üniversite arasında tarih boyunca her zaman güzel ve hoş ilişkiler olmamış. Bu durum Oxford’da bile kargaşaya neden olmuş. Mesela Yale Üniversitesi’nin Rektörü, buldukları yerdeki papazın yetersiz olduğunu söyleyip ayinlerini üniversite içinde yapmak istiyor. Bu durum dindar halkı çok rahatsız ediyor. Halk şehirde ne zaman bir öğrenci görse yakalayıp dövmeye, öğrenciler ise halka ait binaları yakmaya başlıyorlar.”

gelip oranın imkânlarını kullanan ve kendi değerleri ile hiçbir ortaklığı olmayan hatta bazen kendi dilini bile kullanmayan -eskiden biliyorsunuz eğitim Latince oluyordu- insanlardan pek hoşlanmazlar. Giyimleri farklı, yedikleri farklı, konuşmaları, hayata bakışları farklı iki grup var. O yüzden daima mekânda oturanlar ile o mekâna eğitim için gelenler arasında tarih boyunca bir sürtüşme olmuştur. Pek de öyle “*Bunlar bilim yapıyorlar, hoş gelmişler safa getirmişler*” durumu yok yani. Ama sonradan üniversitenin eğitim yanında hizmet ayağına toplumun ihtiyacı olduğu anlaşılıyor ve şehirle üniversitenin ilişkisi düzelmeye başlıyor. YÖK Başkanlığım döneminde şunun üzerinde durmaya çalıştım: Üniversiteler çevrelerine yardımcı olmalı, çevresini kalkındırmalı. Geçmişte üniversitelerimiz buldukları yer ve oranın sorunlarından çok uzak kaldılar ve bir anlamda misyonlarını tamamladılar.

Anadolu’da bazı şehirlerde özellikle muhafazakâr reflekslerle üniversite kuruluşuna karşı “Ahlakımız bozulacak” türünden refleksler gelişebiliyor. Ben buna 90’ların sonunda memleketim Çorum’da tanık olmuştum. Şehir ahalisi adeta akademiye tırnaklarını çıkartabiliyor değil mi?

E tabi, bu dediğiniz Batı’da yaşananların bizdeki versiyonlarından biri. Şehirde yaşayanlar, üniversite kurulduğunda düzenlerinin bozulacağından endişe ediyorlar. Nitekim de öyle oluyor. Her birinin değerleri, duygu-düşüncesi birbirinden farklı öğrenciler sinemaya gidiyor, barlara gitmek istiyor. Hâlbuki

orada yaşayanların bu gibi yerler hakkında bilgisi olmayabiliyor. Giyimleri farklı olabiliyor. Mesela mini giyinebiliyorlar. Şehir halkının geleneklerine, dini anlayışlarına ters gelebiliyor. Bu öğrenciler şehir içinde bazı semtlerde daha rahat hareket ederken bazı semtlerde o kadar özgür hissetmeyebiliyorlar. Gazetelerde de okuyorsunuz, mesela Ramazan gününde çocuk oruç tutmuyor diye halk onu çevirip dövebiliyor. Ama yıllar içinde şehirliler, üniversitenin oluşturduğu alt kültürü tolere edecektir, ediyor da.

Bu ilişki, “Efeköy entelköye karşı” filmindeki gibi dönüyor yani... (Kahkahalar)

Aynen, ona benzer bir ilişki. Ben bunu geriye doğru biraz araştırdım, bu durum Oxford’da bile kargaşaya neden olmuş. Mesela Yale Üniversitesi’nin Rektörü, buldukları yerdeki papazın yetersiz olduğunu söyleyip ayinlerini üniversite içinde yapmak istiyor. Bu durum dindar halkı çok rahatsız ediyor ve halkla din adamları bir tarafta üniversite hocaları ve öğrencileri öteki tarafta ölümlerle sonuçlanan çatışmalar yaşanıyor. Olay öyle münakaşa ile bitmiyor yani. Halk şehirde ne zaman bir öğrenci görse yakalayıp dövmeye, öğrenciler ise halka ait binaları yakmaya başlıyorlar. Yani üniversite ile şehrin ilişkisinin tarihi hiç de öyle ılıman ve güzel değil.

“Sağlık Bakanımız üniversitelere büyük zarar verdi!”

Hocam izin verirseniz sizinle yük-

seköğrenim hayatımıza dair bazı konuları konuşmak istiyorum. Zor bir dönemde Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanlığı yaptınız. Göreve geldiğinizde Türk yükseköğretiminin en zayıf hususları ve güçlü yönleri nelerdi? Bu konularda Başkanlığınız döneminde neler yaptınız?

Zayıf yönleri, üniversitelerin halkın ihtiyaçlarına duyarsızlığı, yıllar yılı lise kontenjanları artarken üniversite kontenjanlarının yerinde kalması, üniversitelerin ve fakültelerin aralarındaki iletişim ve inovasyon eksiklikleri, duyduğumda beni sinirlendiren ve insanlık onuruna aykırı bulduğum başörtüsü sorunu olduğu gibi özgürlükler sorunu, teknik liselere uygulanan katsayı sorunu, öğrenciler ve hocalar için lisan öğretiminde eksikler gibi meseleler vardı. Biz bu sorunların üzerine gittik. Geldiğimizde ilk olarak kontenjanları artırdık. Yıllar önce 1000 öğrenci kabul eden hukuk gibi bölümler 200'e kadar düşürülmüş. Kaliteli öğrenci yetiştirme adı altında kontenjanları herkese değil daha seçkin, elit bir kitle ile sınırlama politikası uygulandı. 20 yılda 26 tane yeni tıp fakültesi açıldı ama kontenjan sadece 18 arttı. Ne yapıldı, her yeni fakülte açıldığında sayı düşürüldüğü için böyle oldu. Benim dönemimde 8500'e kadar yükselttik. Şimdi düşürüldüğünü duydum, çok da üzülüm. Yılda 10 bin doktor yetiştirmemiz lazım ki hekim ihtiyacımızı karşılayabilelim. ÖYP Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı'nın yapısını güncelledik. Eskiden Anadolu'da bir üniversiteden mezun başarı ile mezun bir çocuk ODTÜ'de asistan olamazdı. Önünde büyük duvarlar vardı. Şimdi o engeller kalktı.

Öğretim üyeliğinin cazibesi ve özlük hakları konusunda ne durumdayız; neler yapılması gerekir?

Orada iç açıcı bir manzara yok. Bana "Nerede başarısız oldunuz?" diye sorarsanız, "Özlük hakları konusunda" diye cevap veririm. Beceremedik, başarılı olamadık. Bu alanda maaş en önemli konu. 10-15 yıl önce gelirleri bizimle aynı olan meslek grupları bugün bize 1000-1500 lira fark atmış durumda. Mesela hâkim ve savcılar bu grupta. Genç akademisyenlere yeteri kadar para vermezseniz onlar akademide kalmıyorlar. Bu da başarılı, kabiliyetli genç akademisyenlerin akademiden uzaklaşmasına neden oluyor. Bu da akademik yaşamın gelecek 20 yılını karartacak bir husus. Başbakanımız ile de bu konuları istişare ettik. Yeni YÖK Başkanımız bu konuda biraz daha bastırışa sanıyorum daha iyi kazanımlar sağlanacaktır.

Başbakan, kabine hem üniversitelerimiz hem özlük hakları konusunda ne düşünüyorlardı?

Başbakanımız bizim bir dediğimizi iki etmedi. Kontenjanların artırılması, bunun yanında personel alımları noktasında büyük destek verdi. Ama tabii atılması gereken adımlar var.

Yükseköğretimde akademik yapıda istenen piramit yapı yani az profesör, biraz daha fazla doçent, çok daha fazla yardımcı doçent ve uzman piramidi bugün neredeyse tersine dönmüş durumda. Bunun ortadan kaldırılması için neler yapılmalıdır?

Bizde öyle tam bir piramit yok. 14 bin kadar profesör, 7 bin kadar doçent, 26 bin kadar yardımcı doçent var ama dediğiniz genel olarak doğru. Bizdeki yapı oldukça garip. Öğrenci kontenjanında olduğu gibi hesapsızlık nedeniyle bu sonuç çıktı. Şimdi sağ olsun Başbakanımız sayıyı artırdı, sadece öğretim üyesi yetiştirmek amacıyla ÖYP Programına 3 bin 500 kadar öğrenci alabiliyoruz. Milli Eğitim Bakanlığımız ile birlikte 5 yılda 5000 sloganı ile öğrencileri yurtdışındaki master ve doktora programlarına yoluyoruz. 65 yaşını geçip emekliye sevk edilmiş hocalarımızı yeni bir üniversite kadrosunda 72 yaşına kadar istihdam ediyoruz. Böyle çalışmalarımız var ama tabii eksiklerimiz de çok.

"Bu dönemde ihtisas yapmış hiçbir doktora kendimi göstermem; çünkü eğitimleri tam değil!"

Her zaman vurgulandığı gibi üniversitelerin üç önemli görevi var: Eğitim-öğretim, araştırma ve hizmet. Bugün üniversiteler en çok sağlık alanında hizmet veriyor. Sağlık hizmetinin kalitesini yükseltme açısından tıp ve diş hekimliği hastanelerinde sizin döneminizde ne gibi gelişmeler oldu? Hangi sorunlarla karşılaştınız?

Bu noktada bir yanılığ var. Sağlık Bakanlığımız, tıp fakültesi hastanelerimizi maalesef sadece klinik hizmeti veren merkezler olarak görüyor. Oysa bu, üniversitelerin yaptığı üç şeyden sadece biri. Sizin de söylediğiniz gibi hizmet, araştırma-geliştirme ve eğitim-öğretim görevimiz var. Sağlık Bakanımız son yıllarda müthiş hizmetler yaptı. Artık herkesin sağlığa ulaşımı çok kolay. Ama bunu yaparken üniversitelere büyük zarar verdi. Tam Gün Yasası'nda ısrar etmesi nedeniyle 1000'in üzerinde öğretim üyesi üniversiteye veda etti. Bu 1000 rakamı küçümseiyor ama bu 1000 kişi üniversitelerimizde en başarılı, en kabiliyetli kesimi oluşturuyordu.

Deniyor ki, "onlar zaten yoklardı. Hasta üniversite hastanesinde hocaya ulaşamıyordu, muayenehanedeydi."

"Bana "Nerede başarısız oldunuz?" diye sorarsanız, "Özlük hakları konusunda" diye cevap veririm.

Beceremedik, başarılı olamadık. Bu alanda maaş en önemli konu. 10-15 yıl önce gelirleri bizimle aynı olan meslek grupları bugün bize 1000-1500 lira fark atmış durumda. Mesela hâkim ve savcılar bu grupta. Genç akademisyenlere yeteri kadar para vermezseniz onlar akademide kalmıyorlar."

Hayır, onlar üniversitede idi. Başbakanımızın ameliyatını yapan doktor, Sağlık Bakanlığımızın politikaları yüzünden üniversiteyi terk etmiş ama ihtiyaç duyulduğunda gelip o ameliyatı gerçekleştirmiştir. Antalya'da rahim ve yüz nakilleri ile adından sıkça söz ettiren Ömer Özkan isimli profesör arkadaşımız, gene bu politikalar yüzünden üniversiteden ayrılmış ama o güzel ameliyatlarını üniversiteye gelip yapan bir insandır. Yani birikimli hocalar üniversiteyi terk ediyorlar. Şunu anlatamadık: Türkiye'de 15 milyon insan sigorta primi öderken siz 75 milyona bedava sağlık hizmeti veremezsiniz. Bu konuda Sağlık Bakanımız ile anlaşamadık. Üniversite hastanesinde alınan hizmet karşılığı ödenen her 100 liranın 15-20 lirası hocaya gidiyor, kalanı üniversite bütçesine kalıyordu. Bu paranın bir kısmıyla araştırma-geliştirme faaliyetleri yürütülüyordu. Yeni sistemde 9'da üniversiteye gelen hoca kapısını kilitliyor, 5'e kadar gazete mi okuyor, akademik çalışmasını mı yürütüyor bilmiyoruz. Hasta bakmıyor, öğrencisine ameliyathanede ameliyat nasıl yapılır göstermiyor. Ben şahsen bu dönemde ihtisas yapmış hiçbir doktora artık kendimi göstermem; çünkü bunların eğitiminin tam olduğu kanaatinde değilim! En kabiliyetli hocalar üniversiteleri terk etmiş durumda. Bu yeni politikanın en büyük zararı tıp öğretimine oldu. Tıp eğitimi tamamen zafiyete uğradı. Akademik çalışmalara bakılırsa da bu sene, geçen seneden daha geriye düştük.

“Sağlık Bakanımız son yıllarda müthiş hizmetler yaptı. Ama bunu yaparken üniversitelere büyük zarar verdi. Tam Gün Yasası’nda ısrar etmesi nedeniyle 1000’in üzerinde öğretim üyesi üniversiteye veda etti. Şahsen ben bu dönemde ihtisas yapmış hiçbir doktora artık kendimi göstermem. Çünkü bunların eğitiminin tam olduğu kanaatinde değilim. Çünkü en kabiliyetli hocalar üniversiteleri terk etmiş durumda. Bu yeni politikanın en büyük zararı tıp öğretimine oldu. Tıp eğitimi tamamen zafiyete uğradı.”

“Öğretim üyelerine olan güvensizlik, akademiye rencide etti”

Tam günle ilgili tartışmaların ötesinde büyük resme baktığınızda akademinin sağlıktaki genel reformlar karşısındaki tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sağlıktaki gelişmeleri herkes gibi akademisyenler de takdir etti. Herkese ücretsiz tedavi imkânı çok ulvi bir amaç. Ama Sağlık Bakanımız devlette, üniversitede çalışan doktoru mesai saatinde hastanede tutmak isterken bunu çok yanlış bir yolla yaptı. Biz bir program geliştirip dışarıdan hastasının üniversiteye gelişini engelleyebirdik. Bunu basit bir şekilde yapabiliydik. Tabi öğretim üyelerine olan bu güvensizlik akademiye rencide etti. Tıptaki bazı hocalarımız Sağlık Bakanlığına biraz kırgın. İnşallah aradaki sorunlar düzeltilir. Hatta bugünlerde sorunun çözümü için bir düzenleme hazırlığı içinde olduğunu da duydum.

Nasıl bir düzenleme? Tam gün konusunda mı?

Evet, tam gün konusunda.

Lisans döneminde yabancı dille yükseköğretim konusu tartışılıyor. Yabancı dilde eğitimin, o vakte kadar dil öğrenememiş lisans öğrencilerine dil öğretmek için bir araç olarak görülmesi ne kadar doğru bir yaklaşım?

Bu, birçok yöntemden biri. Bence doğru olan lisans eğitiminden önce ciddi bir lisans eğitimi verilmesi, eğitimin ise Türkçe devam etmesidir. Ama kaynaklarınız yabancı dilde olabilir. Öbürü de yapıyor ama ODTÜ’de, Boğaziçi’nde falan. Çok mahzurlu da değil. Ama bence doğru olan 1-2 yıllık bir dil hazırlık eğitimi, ardından ise Türkçe eğitim. Ki bilim dili olarak Türkçe de gelişsin. Ama bence biz bilimsel çalışmalarda iyi olmadıktan sonra, mesela şu telefonu icat etmedikten, bir araba üretmedikten sonra yabancıların kullandığı terminolojiyi kullanmaya mecbur kalmaya devam ederiz. Onlar direksiyon diyor biz de diyoruz. Onlar debriyaj diyorlar biz de diyoruz. Çünkü onlar yarattı, kavramları da onlar belirledi. Biz ancak kendimiz bir şeyler üreterek Türkçeyi bilim dili haline getirebiliriz.

“İsteseydim Kemal Gürüz gibi baskıcı olabilirdim”

Bugün YÖK gibi bir kuruma ihtiyaç var mı?

Bence var.

Ama başkan olduğunuzda “Elimde olsa YÖK’ü kaldırımdım” demişsiniz...

Esasında tam olarak öyle demedim. O, gazeteci arkadaşların çarpıtması. Ben, YÖK’ün yetkilerinin azaltılması gerektiğini söylemiştim. YÖK hâlihazırda çok büyük yetkililere sahip. Yani krallık gibi bir şey diyebilirsiniz.

Başkanlığınız döneminde yasa yapıcılara “Bizim yetkilerimizi azaltın” dediniz mi?

Yok. Öyle yapmak mümkün değil. Daha büyük dertlere yol açıyor. Bir örnekle açıklayacak olursam şöyle yapılabilir: YÖK, üniversiteden gelen rektör seçimi sonucunu aynen koruyup Cumhurbaşkanına gönderebilir. Öteki türlü YÖK’ün bu yetkilerinden vazgeçmesi için bir sürü iş, bir sürü mevzuat değişikliği gerekiyor. Örneğin ben kendi dönemimde bana verilen tüm hakları kullanma, baskıcı bir yönetim sergileme yoluna girmemeye gayret ettim. Eğer isteseydim Kemal Gürüz gibi de yapabiliirdim, ama yapmadım. Bizim dönemimizde üniversiteler daha rahat etti. Kılık kıyafet konusunda da öyle oldu. Daha önce bir yazı ile üniversiteye başörtüsü ile girmek yasaklanırken biz İstanbul Üniversitesi’nde tıpta bir öğrencinin dersten atılması sonrası bir yazı ile kılık kıyafetinden ötürü kimsenin dersten

atılmayacağını bildirdik ve çözümün yolu ilk orada açıldı.

Süreç orada mı başladı?

Tabi tabi. Meselenin çıkışı odur.

“Bugün görevde olsaydım Milli Eğitim Bakanı’na muhalefet ederdim”

Hocam yükseköğretim, istihdam politikalarına göre dizayn edilmeli midir? Neden?

Üniversitenin böyle bir görevi yok. Örneğin güncel bir konudan söz edecek olursak, “İstihdam edemiyoruz. Artık öğretmen yetiştirmeyelim” deme gibi bir lüksümüz yok. Kim öğretmen olmak istiyorsa o olabilmelidir. Bugünlerde Milli Eğitim Bakanımızın yapmaya çalıştığı şey biraz zorlama. Bu, başka bir yoldan halledilmeli. Başka yerlere kanalize etme çalışması, lise çağlarından başlamalı. Şimdi 320 bin aday var diye “Eğitim fakültelerinin yarısını kapatıyorum, fen-edebiyatlara da formasyon veriyorum” demek, bu bölümlere çok önceden kanalize olmuş öğrencilere çok büyük haksızlık olabilir. Örneğin bir dalda öğretmen adayı fazlası varsa bu kişiler uzaktan eğitim de olabilir, ek bir eğitim ile müsait dallara yönlendirilebilir.

Bunda haklı olabilirsiniz de konuşmanızın başında “Bir üniversite bulunduğu şehrin ihtiyaçlarına göre müfredatını yoğunlaştırdıkça daha yararlı olabilir” demiştiniz. Bir yerde bor çıkıyorsa ona yakın okulda bor mühendisleri yetiştirilmeli vs. Ne oldu, yükseköğretim istihdam politikasına göre düzenlenmiş oldu...

Ama benim söylemeye çalıştığım öğretim hakkıyla ilgili konu. Biz başta eğitim fakültesinin sayısını ülkenin ihtiyaçlarına göre ayarlayacaktık. 320 bin kişi öğretmen olarak atanmak için bekliyor. Öğretmen olmak isteyen birinin bu isteğini yok edemezsiniz. Ha başka bir yere yönlendirebiliyorsanız bunu yapın. Tabi bunu lise ve öncesinde yapmanız lazım. Ha şimdi karar verip 4 yıl sonra uygulamaya koyabilirsiniz bunu. En azından üniversiteye başlayan kişinin hakkını teslim etmiş olursunuz.

Siz bugün YÖK Başkanı olsaydınız Milli Eğitim Bakanı’na muhalefet eder miydiniz?

Tabi.

Şimdiki ediyor mu?

Onu bilmiyorum. Ama ben en azından şunu söyledim: İçeridekileri en azından

kurtaralım. Her ne tasarlayacaksak henüz üniversite sınavına girmemiş olanlar için tasarlayalım.

Hocam düzenleme zaten böyle değil mi?

Başta böyle değildi, şu anda buraya gelindi.

O zaman şimdi sıkıntı yok...

Şimdi sıkıntı yok ama şimdiden ilan edilmeli. "4 yıl sonra eğitim fakültelerinin yarısını kapatacağız, fen-edebiyatlara da formasyon vermeyeceğiz" denmeli.

Sorun ülkemizde her şeyin bir anda ve tepeden inme uygulanması kültürümüzden kaynaklanıyor sanırım...

Plansızlıktan kaynaklanıyor. Yıllar önce ülkemizin ihtiyaçları dikkate alınarak eğitim fakülteleriyle ilgili bir plan yapılmış olsaydı bugün ne o çocuklar o duruma gelecekti ne de biz böyle bir zor durumda kalacaktık.

"Üniversitelerimiz arasında çok büyük kalite farkı var"

Erasmus, Farabi gibi projeler üniversitelere gerçek manada katkıda bulundu mu?

Tabi tabi. Farabi özellikle, öğrencilere çok faydalı oldu. Batıdan Doğuya, Doğudan Batıya öğrenci gidiş-gelişleri oldu. Şimdi başlanacak olan Mevlana programı ile Türkiye'deki bir üniversite dışarıdan bir üniversite ile protokol yaparsa biz hem giden öğrencinin masraflarını karşılayacağız hem de gelen öğrencinin yol masrafı hariç kalacak yer ve yiyecek-içecek masraflarını karşılayacağız. Türk üniversiteleri dışarıdan çok daha fazla öğrenci çekebilecek cazibeye sahip. YÖS sınavını kaldırarak bunun önünü açtık. O sınav, öğrenciye "Gelme" demekle aynı şeydi. Artık o sıkıntı kalktı. Göreve başladığımda Türkiye'deki yabancı öğrenci sayısı 16 bindi, 4 yıl sonra 26 bin oldu. YÖK'teki arkadaşlar inşallah bunun üzerinde çalışma yaparlarsa bir dahaki sene 50 bin olur ve sonraki yıllarda katlanarak artar.

Bir idareci olarak değil de bir sosyolog olarak üniversitelerimizi, öğrencilerimizi, hocalarımızı tahlil edebilir misiniz?

Böyle bir tahlil yapabilmek için bir değerlendirme sistemine ihtiyaç var. Mevcut sistem buna uygun değil. Üniversiteleri başarılarına göre sıralayan listelerin ne kadar doğruyu yansıttığı tartışılır. Örneğin "Ülkenizde Nobel alan yazar sayısı kaçtır?" diye bir şey var ki, orada eğitimden çok siyasi birtakım

konular giriyor. Bazen bunların bazı ülkeleri geride bırakmak için özellikle yapıldığını düşünüyorum. Biz değerlendirmemizi kendimiz yapabilmeliyiz. Genç bir ülkeyiz. Modern anlamda ilk üniversitemizi 1930'dan sonra kurmuşuz. Hâlbuki üniversiteleri 13. asra ve daha öncesine dayanan ülkeler var. Biz şükürler olsun ki 80 yılda çok hızlı hareket ederek bu seviyelere geldik. Tabi ki sorunlar, eksikler var. Bir defa üniversitelerimiz arasında çok büyük kalite farklılıkları var. Bu farkın kapanması için tedbirler almalıyız. Tarihi 50 yılı geçen üniversitelerimiz, yurtdışındaki ilk 100'e giren üniversitelerle benzer kalitede bir eğitim verebiliyorlar. Ama yeni kurulan üniversitelerin daha alacak çok yolları var.

Kısa bir sürede çok fazla üniversite kurulması yanlış mı oldu?

Hayır, bugünün büyük üniversiteleri de yola barakalarda çıktı. Bunlar normal. Bir üniversitenin 5-10 yıl içinde hemen çok iyi duruma gelmesini bekleyemeyiz. YÖK Kanununda gerekli değişikliği yapıp 20 yıldan daha genç üniversitelerle köklü üniversiteleri ayırıp buna göre düzenleme yapmakta fayda var. Ülkemizin avantajları da var. Hükümetimizin üniversitelere büyük desteği var. Tüm dünyada kriz nedeniyle üniversitelere ayrılan kaynaklar kısırlarken ülkemizde artırdı. Bu, çok takdir edilmiyor ama çok müstesna bir şey. Amerika'da, Avrupa'da üniversiteler çok zor durumda ama hükümetimiz geçen seneye nazaran bu sene üniversite bütçesini müthiş bir şekilde artırdı. Talebelerimizin mobiliteye katılım ve lisan konusunda eksikleri olduğunu düşünüyorum. Erasmus ve YÖK'ün hazırladığı Mevlana Programları bu eksikleri giderecektir.

"Polonya elçiliği Cumhurbaşkanımızın takdiri"

Hocam gelelim sefirlik meselesine. YÖK Başkanlığınız esnasında yükseköğretimde ciddi reformlar yaptınız. Polonya elçiliği de nereden çıktı?

Cumhurbaşkanımızın takdiri bu yönde oldu. Gazeteler, Köşke danışman olacağımı yazdılar. Bu, herhalde gazeteci arkadaşların iyi niyeti idi. Merkez Bankası ve TMSF Başkanlarının oraya gitmesinin ardından benim de oraya gideceğimi düşündüler ama Cumhurbaşkanımız bana "Büyükelçi olun" dediler.

Büyükelçilik yapmak düşündüğünüz bir şey mi idi?

Çok aklıma gelen bir şey değildi ama yapamayacağım bir şey de değil.

Polonya'da sizi nasıl bir hayat bekliyor?

Valla çok çalışacağım bir hayat bekliyor. Orada da YÖK'e olduğu gibi boş durmayacağım.

Başbakan Erdoğan'ın monşer çıkışı hakkında siz ne düşünüyorsunuz?

Kesinlikle öyle olmayacağımız belli. Dışişlerinde yıllar içinde gelişmiş bir kültür var. Siz ona öyle diyebilirsiniz. Ben öyle demiyorum. Ama ben daima halka çok yakın, onların içinde ve hizmetinde olacağım.

Kişisel sağlığınız ne durumda? Diyetiniz nasıl gidiyor? Spor yapıyor musunuz?

Sağlığım iyi, ciddi bir problemim yok. Hatta YÖK Başkanlığım sırasında kullandığım yüksek tansiyon ve şeker hapımı artık kullanmıyorum. Vücutumda kızarıklıklar vardı, onlar da geçmeye başladı.

Pilotluk eğitiminiz ne durumda?

Sertifika almama birkaç günüm kaldı.

Bir planınız var mı?

Polonya'da birazcık uçmayı düşünüyorum. Araştırdım, uçuş kulüpleri var. Onlara üye olabiliyor ve ardından da saatine para ödeyerek uçabiliyorsunuz. Tek pervanelilerle uçabiliyorum. Saati 80 Euro imiş. Arada bir uçup stres atmam niyetim var.

YÖK'ün bahçesinde hayvanlar için bir yaşam alanı kurduysunuz, doğru mu?

YÖK'ün 2-3 tane güzel bahçesi var. Önde olan bahçede böyle bir alan kurduk. Bulabildiğimiz hayvanları tavuk, horoz, keklik, tavus kuşu, köpekleri getirdik. İstedim ki YÖK'te benimle çalışan insanların ve ailelerinin hem hayvan sevgileri artsın hem de bir piknik ortamı içinde hafta sonları, birlikte güzel vakit geçirebilelim istedim. Pazar günü YÖK'e hiç uğramayan memurlar YÖK'e gelmeye başladı.

Hocam Sağlık Bakanı'nı tam günden ötürü eleştirirken siz personelinize tam hafta mesai yaptırıyormuşsunuz ama... (Kahkahalar)

Yok, öyle bir amacım yoktu. Hakikaten amaç, çocukların hayvanlarla yaklaşmasıydı. Benim küçük oğlum köpeklerden korkardı. Köpek yavrularıyla oynaya oynaya artık köpeklerden korkmuyor.

Son soru: motorunuz ne oldu?

3 tane vardı. Birini sattım. Son kalanı oğluma bırakıyorum. Ama Polonya'da bir tane alacağım.